

O ZAŠTITI VODA PROTIV ZAGAĐIVANJA

Poznati švicarski projektant sanitarno-tehničkih uređaja i postrojenja iz Berna ing. Walter Dardel održao je na Tehničkom fakultetu u Zagrebu polovicom prošle godine predavanje na njemačkom jeziku »O zaštiti površinskih voda i problemu kondicioniranja otpadnih voda u Švicarskoj«.

Kako je ovo predavanje od važnosti i za riblji fond ove u turističko-ribolovnom pogledu najnaprednije evropske zemlje, to donosimo ovdje kratak izvadak iz tog predavanja.

Još u XVIII. stolj. doneseni su bili u Švicarskoj prvi zakonski propisi o zabrani puštanja otpadnih voda u otvorene vodotoke. Ali izgradnja kanalizacijskih sistema velikih švicarskih gradova, jača industrijalizacija zemlje i podizanje poljoprivrednih postrojenja kategorički su tražili, pored propisa, i podizanje odgovarajućih uređaja za tu zaštitu, koja treba da predstavlja posljednju riječ tehnike.

Prvi su protesti došli, istakao je predavač, upravo od privrednih i sportskih ribara, čiji su interesi bili neposredno ugroženi; oni su prvi upozorili na teške posljedice održavanja opstanka riba u vodama Švicarske zbog sve većeg zagađivanja vode. 1888. god. u Savezni zakonik bio je uvršten i propis o održavanju čistoće otvorenih vodenih tokova, ali tek nakon II. svjetskog rata donesen je novi savremeni »Savezni zakon o zaštiti voda protiv zagađenja«, koji potpuno odgovara potrebama zemlje glede očuvanja njenog ribljeg fonda. Vode švicarskih jezera služe kao vanredno važne rekreacione površine (za opskrbu pitkom vodom, za razne sportove na vodi uključujući i ribolov, za turizam i sl.). Da održavanje čistoće voda igra veliku ulogu u Švicarskoj vidi se i otuda, što se na saveznoj

Tehničkoj visokoj školi u Zürichu drže predavanja i o kondicioniranju pitkih i otpadnih voda. I Institut prof. Jaaga bavi se sa svojim eksperimentalnim i kontrolnim postrojenjima. a) naučnim istraživanjima na području pročišćavanja otpadnih voda svih kategorija, b) davanjem praktičnih savjeta u pogledu kućnih i industrijskih otpadnih voda i c) određivanjem stepena pročišćavanja otpadnih voda obzirom na kvalitet vode i vodotoka, u koji se takve vode upuštaju.

Udruženje švicarskih sanitarnih inženjera-specijalista kemijske struke u saradnji sa Institutom prof. Jaaga daje mišljenja kada i gdje treba primijeniti samo mehaničko čišćenje neke vode, a kada i gdje se moraju primijeniti biološke i kemijske metode. Predavač je na kraju svog izlaganja istaknuo:

»Sada, kad postoje savremeni zakonski propisi i kada raspoložemo s dovoljnim brojem posebno izobraženih stručnjaka, koji rade pod nadzorom i uz pomoć specijalnog instituta, situacija u pogledu zaštite voda Švicarske potpuno zadovoljava, pa svakim danom pronalazimo sve bolje i bolje metode postupaka i rada na tom području«.

Naglim razvojem industrije i u našoj zemlji pojavljuju se isti problemi, pa se ukazuje nužna potreba za njihovo rješavanje savremenim sanitarno-tehničkim metodama. Zato i naša zemlja bi trebala raspolagati sa dovoljno praktičnih iskustava na području sanitarne tehnike ribolovnih i dr. voda kao i potrebnim ekonomskim sredstvima. Ovo nas je predavanje upozorilo, da i mi moramo poduzeti odgovarajuće mjere u korist zaštite svih naših voda.

L. K.

Najpozvaniji za unapređenje ribarstva — satiru riblji podmladak

Ribarsko gazdinstvo »Ečka« preko svog pogona u Perlezu izlovio je 22 juna t. g. iz Begeja kod Perleza 4.000 kg šaranskog i 500 kg smudevog podmlatka. Izlovljena riba bila je veličine 10—20 cm po komadu, mada je zakonom zabranjeno loviti šarana ispod veličine od 25 cm, a smuđa ispod 35 cm. Ova riba isporučena je Ribarskom gazdinstvu »Beograd«, koje ju je prodavalo u svojim prodavaonicama u Beogradu. Da bi prikrili ovu svoju protivzakonitu radnju Ribarsko gazdinstvo »Ečka« izdalo je uverenje kojim tvrdi da je izlovljena riba poreklom iz ribnjaka. Ne znam da li je sa ovom malverzacijom bilo poznato i Ribarsko gazdinstvo »Beograd«, ali je utvrđeno da su se rukovodioci Ribarskog gazdinstva »Ečka« svesno na ovaj korak odlučili, iako su znali da je izlovljavanje podmlatka ovih vrsta riba Zakonom zabranjeno. Isto tako njima je bilo poznato da se u ribolovu otvo-

renih voda ne smeju upotrebljavati mreže manjeg okca od 25 mm, pa ipak su i preko ovoga prešli i izlovljavanje ribljeg podmlatka vršili sa mrežom manjeg okca od 20 mm.

Smatram da su privredne ribarske organizacije više nego iko zainteresovane za unapređivanje ribarstva, a o unapređenju nema ni govora kad se izlovljava riblji podmladak. Kako shvatiti ovaj postupak Ribarskog gazdinstva »Ečka« i može li se dozvoliti da pojedinci, kao što su rukovodioci ovog Gazdinstva bezobzirno uništavaju riblji podmladak te time nanose ogromne štete ribljem fondu otvorenih voda. Svakako da bi nadležni o svemu ovome trebali da povedu više računa i da preduzmu mere kako bi se nadalje sprečilo uništavanje ribljeg podmlatka u otvorenim vodama.

M. Stevanović